

AVOKATI I POPULLIT NË SHQIPËRI

OMBUDSMANI

2 Avokati i Popullit në Shqipëri

AVOKATI I POPULLIT NË SHQIPËRI

OMBUDSMANI

4 Avokati i Popullit në Shqipëri

Botimi i dytë, Tiranë 2003
copyright, Avokati i Popullit 2003

Adresa:
Avokati i Popullit
Blv. "Dëshmorët e Kombit" - nr. 3
Tiranë - SHQIPERË

Tel: ++355 4 232 462 Fax: ++355 4 226 095
e-mail: ap@avokatipopullit.gov.al

PËRMBAJTJA

HYRJE

1. Çfarë është Avokati i Popullit
2. Baza kushtetuese dhe ligjore e Institucionit
3. Zgjedhja e drejtuesve të Institucionit
4. Statusi i Institucionit dhe Pavarësia e tij
5. Juridiksioni
6. Kompetencat
7. Kontaktet me Ankuesit
8. Procedura
9. Përmbajtja e ankesave
10. Raportet para Kuvendit
11. Organizimi i Zyrës
12. Buxheti
13. Struktura Organizative e zyrës
14. Pjesë nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë
15. Ligji për Avokatin e Popullit dhe ligje të tjera që caktojnë të drejta dhe detyra për Avokatin e Popullit
16. Përmbledhje

HYRJE

Ideja e krijimit të Avokatit të Popullit (Ombudsmanit) në Shqipëri, progresi i tij i shpejtë dhe sukcesi në rritjen e besimit të publikut tek ky institucion i ri kanë bërë përshtypje pozitive, sidomos tek faktori ndërkombëtar. Kjo sepse traumat sociale që ndodhën në Shqipëri gjatë 10 viteve, si pasojë e ndryshimit të sistemit politik, nuk mundën të menaxhoheshin me përgjegjesi nga institucionet tradicionale të shtetit, sepse si gjykatat, policia etj, në vitin 1997, për një kohë të shkurtër ranë në kolaps të plotë. Prandaj dhe komuniteti nderkombetar, i pranishëm qysh në fillimet e proceseve demokratike në Shqipëri (1991), pas vitit 1997 zbatoi një strategji tjetër. Jo me ndihme ekonomike për mbijetese, jo me ndihma financiare të pakushtezuara ndaj qeverive shqiptare, por përkundrazi programe zhvillimi për ngritjen dhe forcimin e institucioneve demokratike të shtetit shqiptar.

Kushtetuta e re shqiptare që u aprovua me referendum në vitin 1998, është një kontribut sa i eksperteve vendas, aq edhe atyre nderkombetare. Në këtë Kushtetutë të re u parashikua krijimi i institucionit të ri të Avokatit të Popullit, kurse në shkurt të vitit 1999, Parlamenti shqiptar miratoi edhe ligjin përkatës me 40 nene “Për Avokatin e Popullit”, i cili është një kombinim midis ligjit Danez dhe atij Suedez.

Kur diskutohej për ngritjen e Institucionit të Avokatit të Popullit (Ombudsmanit), para miratimit të Kushtetutes, nga disa vezhgime të pjesshme të kryera nga disa OJF, rezultonte që Ombudsmani ishte i panjohur për pjesën më të madhe të të intervistuarve, përfshirë këtu edhe juriste dhe sociologe.

Procesi i zgjedhjes së Avokatit të Popullit nga Parlamenti shqiptar ishte mjaft i hapur dhe demokratik. Konkuruan 15 kandidatë dhe në përfundim zoti Ermir Dobjani fitoi me më tepër se 2/3 e votave të të gjithë deputeteve.

Për ngritjen e institucionit të Avokatit të Popullit u angazhuan disa organizma nderkombetare, veçanërisht Keshilli i Europes dhe OSBE. Presioni nderkombetar për ngritjen e institucioneve

demokratike, në vazhden e mbeshtetjes financiare ndaj Shqipërise, u shoqerua në menyren me pozitive në ndihmen e koordinuar qe jepet me konsulta, rrahje mendimesh, përkrahje nismash, dhe çfarë është me kryesorja, me garanci financiare për kete institucion te ri, akorduar nga Qeveria e Mbreterise se Danimarkes, në kuadrin e Programit DANIDA.

Dy jave pas zgjedhjes se Avokatit te Popullit krijohet një forum i quajtur “Grupi i Miqve te Avokatit te Popullit”, i përbere nga përfaqesues te organizmave me te fuqishem nderkombetare në Shqipëri si Këshilli i Europës, OSBE-se, Ambasades se Danimarkes, Ambasades Amerikane, Aba Ceeli, por edhe përfaqesues te disa OJF-ve shqiptare, me përvojë në fushen e mbrojtjes se te drejtave te njeriut. Ato shprehen angazhimin e tyre për te bere lobing dhe mbeshtetur ngritjen e institucionit. Ky forum ka lozur një rol mjaft të rëndësishëm, sidomos në dy vitet e para të punës me këshillat praktike dhe krijimin e kushteve për të eleminuar pengesat që dilnin gjatë rritjes së institucionit.

Për te rritur pavaresinë e Institucionit, në prill 2000 një grup deputetesh ndermoren nismen legjislative dhe përmiresuan nenin 35 të ligjit “Për Avokatin e Popullit”, duke i dhënë Avokatit të Popullit të drejtën që të përcaktojë personalisht strukturën dhe numrin e stafit të tij.

Në Maj 2000 u përgatit Rregullorja e Brendshme e punës dhe Kodi Etik për institucionin. Rekrutimi i 15 eksperteve përfundoi në muajin Korrik 2000, pas një konkursi te zhvilluar ndermjet rreth 60 kandidateve, në përputhje me ligjin “Për statusin e nëpunësit civil”. Në te njejten kohe, Qeveria shqiptare në korrik 2000 vuri në dispozicion te Avokatit te Popullit një ambjent prej 10 zyrash, në një godinë në qender te kryeqytetit, përballe me ate te Qeverise shqiptare, natyrisht në një vend shume te përshatshem dhe lehtesisht te gjetshem për qytetaret.

Fillimit te punës, para hapjes se ankesës (letrës) se pare nga Avokati i Popullit (15 Qershor 2000) i paraprinë dy vizita trajnimi te Avokatit te Popullit në zyrat homologe te Suedise dhe Sllovenise, prej nga u përfitua inputi i nevojshem, për drejtimet themelore te punës se një Ombudsmani:

1. Puna me ankesat sipas seksioneve
2. Marredheniet me Publikun, ku puna me mediat u përcaktua si prioritet i përhershëm për krijimin e integritetit dhe

kredibilitetit institucional te institucionit, kushte keto te domosdoshme për te garantuar suksesin dhe efikasitetin e një institucioni, për me tepër te ri.

Qysh në fillim Avokati i Popullit u përqëndrua në zgjidhjen e disa ankesave që kishin të bënin me çështje që prekjin një numër mjaft të madh njerëzish në Shqipëri ose që kishin efekt të madh njohës dhe edukativ për institucionin.

Duke bere te veten filozofinë, sipas te ciles ombudsmanët, duke qenë unike në secilin vend, nuk mund te krijohen e konsolidohen përvesce duke shkëmbyer përvojë me njeri tjetrin, Avokati i Popullit ka pritur deri tani pranë zyres se tij 12 Ombudsmanët dhe mjaft eksperte te huaj.

Bashkepunimi me Zyren e Ombudsmanit Danez, përmes Programit DANIDA te Qeverise se Mbreterise se Danimarkes dha impaktin e vet pozitiv në aspektin profesional te funksionimit te një zyre Ombudsmani. Duke patur mbështetjen financiare të Danidës në dhjetor 2000 u nënshkrua Projekt dokumenti që përmban strategjinë e *ngritjes forcimit* dhe *konsolidimit* te institucionit te Avokatit te Popullit. Për realizimin e kesaj strategjie, u përcaktuan objektivat afatshkurter dhe afatgjate. Ky projekt përfundon në shtator 2003.

Veçori e Avokatit te Popullit është se në praktiken e përditshme filluan te bashkejetonin elemente te fazave te ndryshme. Keshtu, njekoheisht me rehabilitimin fizik, përshtatjen dhe pajisjen e zyrave, vazhdonte puna me ankesat dhe kontaktet me shtypin.

Imediate ishte ngritja e një sistemi te pavarur sherbimi për qytetaret, te drejtat e te cileve janë shkelur nga administrata publike, duke ndjekur çështjet rast pas rasti, rekomanduar masa administrative e dhenë opinione për parandalimin e shkeljeve nga administrata publike në te ardhmen.

Objektiva afatgjate në kohen e hartimit te projektit u konsideruan berja e njohur publikisht e informacionit mbi problemet kryesore te evidentuara në fushen e te drejtave te njeriut nga shkeljet e administrates publike. Ushtrimi i “presionit pozitiv” ndaj Qeverise e Parlamentit shqiptar për përmiresime te legjislacionit dhe zbatimit me te mire te tij.

Për realizimin e objektiveve te sipërcituara u përcaktuan në menyre te detajuar edhe aktivitete të tjera qe do te kryheshin deri në përfundim të projektit. Në menyre te përmbledhur në këto

objektiva u përfshinë Instalimi i një sistemi për manaxhimin e rasteve; Hartimi i një manuali për politikat dhe procedurat e zyrës; Kualifikimi i stafit teknik e profesional të Institucionit; Strategjia e “Marketing & Lobbyng”.

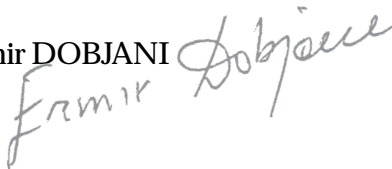
Kur u përcaktuan, gjate hartimit të Projekt dokumentit, objektivat për Intitucionin e Avokatit të Popullit, patem parasysh disa rreziqe të mundshme. Kështu problem kryesor ishte ruajtja e paanësise politike, duke patur parasysh paqendrueshmërinë politike të vendit, e cila mund të përbente rrezik për Avokatin e Popullit dhe stafin e tij në qofte se do të beheshin objekt i kundershtrive politike. Po kështu mosvendosja e standarteve bashkekohore të drejtimit mund ta linte institucionin në nivel medioker, duke dhënë kështu imazhin e një strukture thjesht burokratike ku “ vertiten disa zyrtare”.

Zyra e Avokatit të Popullit, ka përballuar një ngarkese në rritje, respektivisht 810 ankesa në vitin 2000; rreth 2800 ankesa në vitin 2001 dhe rreth 4200 ankesa në vitin 2002. Rreth 22-25% të ankesave janë zgjidhur në favor të qytetarëve. Tre raportet vjetore për veprimtarinë e Institucionit përpara Kuvendit të Republikës së Shqipërisë si dhe arritjet pozitive të deritanishme kanë treguar se këto rreziqe tashmë janë kapërcyer.

Sidoqofte, sfida për të ardhmen e institucionit të Avokatit të Popullit mbeten efikasiteti i tij, ndikimi në mireqeverisje, të dyja keto të kuptuara si rritje e cilesise se shërbimit ndaj qytetareve.

AVOKATI I POPULLIT

Ermir DOBJANI

1. ÇFARË ËSHTË AVOKATI I POPULLIT

Avokati i Popullit është një Institucion i Pavarur nga organet e administratës publike, përfshirë dhe ato gjyqësore, që financohet nga Buxheti i Shtetit dhe mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshëm jo vetëm të shtetasve shqiptarë, por dhe të huajve që janë ose jo banues të përhershëm në Shqipëri, nga veprimet apo mosveprimet e paligjshme ose të parregullta të organeve të administratës publike shqiptare, duke dhënë rekomandime, bërë kërkesa apo propozime për vënien në vend të së drejtës së shkelur.

Avokati i Popullit është një Institucion jo vendimarrës dhe nuk ka fuqi ekzekutive.

Praktika e qeverisjes së mirë dhe ndërveprimi i binomit autoritet publik-taksapagues sigurohen nga funksionimi i mekanizmave të pavarur e të paanshëm për të shqyrtuar mënyrën se si ka vepruar Qeveria. Sistemi i kontrollit dhe balancës sot është një parim bazë i qeverisjes moderne në të gjithë botën. Pjesë e këtij sistemi është edhe institucioni i Ombudsmanit.

Prandaj sot ka rreth 350 ombudsmanë ose mediatorë në 125 vende, që veprojnë në të gjithë kontinentet. Vetëm Instituti Ndërkombëtar i Ombudsmanit, anëtar i të cilit është edhe Avokati i Popullit, ka anëtarë në mbi 110 vende.

Shërbimi i Avokatit të Popullit ndihmon që individëve t'u krijohen shanse të barabarta, që të mund të trajtohen si të barabartë në çdo marrëdhënie me administratën. Kjo arrihet, kryesisht, në bazë të bisedimeve, të paanësisë dhe të standarteve më të gjëra të drejtësisë. Analiza e Ombudsmanit nuk kufizohet vetëm në atë që thonë shpesh dispozitat e thata ligjore. Përtej teknikës legislative të formulimit të tyre, Ombudsmani shpesh herë shikon edhe qëllimet më të larta të ligjvënësit për të rregulluar raportet mes shtetit dhe individit. Veç kësaj, kjo kërkon edhe një angazhim shpirtëror dhe fisnik të të gjithë stafit (të ekspertëve) që punojnë me të. Përndryshe, shumë të drejta të shkelura të qytetarit, as nuk do të njiheshin si të tilla, aq më pak të rivendoseshin.

Në këtë drejtim, përveç mbrojtjes së të drejtave të njeriut, një nga synimet e tij kryesore është të zhvillojë atë që quhet *kultura e qeverisjes së mirë*. Ky nocion përmban administrim të mirë të pronës publike, çiltërsi, transparencë dhe llogaridhënie e administratës publike para njerëzve që paguajnë taksa për ta mbajtur atë. Avokati i Popullit, përmes rekomandimeve të tij, mundohet të edukojë Administratën, duke e bërë atë të kuptojë rolin e saj të vërtetë ndaj qytetarëve, pra të kuptojë se arsyeja e vërtetë e ekzistencës së saj është të jetë shërbëtoare për t'u shërbyer qytetarëve që të realizojnë të drejtat e tyre.

Veçori themelore e institucionit të Avokatit të Popullit, veç pavarësisë nga qeveria dhe nga çdo ndikim politik, lehtësisë së kontaktimit, shpejtësisë dhe fleksibilitetit në kapjen e problemeve, është sidomos efektiviteti dhe forca e rekomandimeve të tij. Theksojmë “forcën e rekomandimeve”, sepse dihet se, kur mungon forca detyruese, ajo që kushtëzon fitoren në çdo rast është forca argumentuese. Është pikërisht kjo “forcë argumentuese” e bazuar në ligj, ajo që e ka bërë shpesh rekomandimin e Avokatit të Popullit, nga formalisht “jo detyrues”, në thelb “bindës për t’u pranuar e për t’u zbatuar”.

Detyra e Avokatit të Popullit është të shqyrtojë ankesat që rrjedhin nga veprimtaria e administratës publike. Nëpërmjet rekomandimeve, kërkesave apo propozimeve të tij, ai synon të sjellë përmirësime në standartet dhe cilësinë e shërbimeve si dhe të promovojë ndershmërinë në administratën publike. Kjo është detyra kryesore, e cila kërkon që puna e Institucionit si dhe sjellja dhe integriteti i stafit të tij të jenë në standarte të larta, jo më të ulëta sesa ato që ai kërkon të zbatojë administrata publike në punën e saj. Synimi i tij është që individët të realizojnë të drejtat dhe liritë e tyre pa qenë nevoja që çështja e tyre të shkojë e të zgjidhet në rrugë gjyqësore.

Në një shoqëri të shtetit të së drejtës parashikohet se, sistemi gjyqësor i pavarur, luan rolin e mbrojtësit kryesor e të pazevendësueshëm të të drejtave të individit. Ndërkaq, edhe Avokati i Popullit, (Ombudsmani) ka rezultuar i suksesshëm, pavarësisht se është një institucion ekstra-gjyqësor. Ai vepron si një agjenci unike në secilin vend, në ndihmë të qytetarëve, kur këta ndeshin vështirësi me administratën apo autoritetet publike.

2. BAZA KUSHTETUESE DHE LIGJORE E INSTITUCIONIT

Hartimi dhe miratimi më 28 Nëntor 1998 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, pas 8 viteve të ndryshimeve demokratike, si rrjedhojë e vendosjes së pluralizmit partiak dhe ekonomisë së tregut, është sukses i madh dhe fitore e rëndësishme për popullin shqiptar. Në këtë Kushtetutë, për herë të parë në historinë e Shqipërisë parashikohet edhe Institucioni i Avokatit të Popullit, si garant i zbatimit në realitet të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut në Shqipëri.

Kushtetuta në pjesën e saj të dytë në 4 nene, nga neni 60 deri 63 përcakton funksionin, parimet e veprimtarisë, statusin dhe kompetencat e Avokatit të Popullit, kurse në nenin 134, pika “dh” përcakton të drejtën e Avokatit të Popullit për të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese.

Ligji përkatës për Avokatin e Popullit u miratua nga Kuvendi i Shqipërisë (Parlamenti) në Shkurt të vitit 1999. Ky ligj është hartuar duke u patur parasysh dhe legjislacioni i vendeve të tjera të Evropës, të cilat e kanë krijuar më parë një institucion të tillë.

Kodi i Procedurave Administrative, ligji "Për të drejtën e informimit për dokumentet zyrtare", ligji "Për mbrojtjen e të dhënave personale" si dhe ligji "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim", përbëjnë bazën ligjore ku përcaktohen pothuajse të gjitha të drejtat dhe detyrat funksionale të Avokatit të Popullit.

3. ZGJEDHJA E DREJTUESVE TË INSTITUCIONIT

Në bazë të ligjit "Për Avokatin e Popullit", Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e gjithë anëtarëve të Kuvendit për një periudhë 5 vjeçare me të drejtë rizgjedhjeje.

Më 16 Shkurt 2000, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë zgjodhi me dy të tretat e votave në detyrën e Avokatit të Popullit, zotin Ermir Dobjani, Profesor i Asociuar, Doktor i Shkencave Juridike.

Me propozim të këtij të fundit, Parlamenti zgjedh edhe 3 Komisionerët e Avokatit të Popullit për një periudhë 3-vjeçare, me të drejtë rizgjedhjeje.

Drejtimi i Institucionit të Avokatit të Popullit është monokratik. Kjo do të thote se puna e eksperteve dhe e të gjithë stafit të Institucionit reflektohet si përgjegjesi morale, profesionale, ligjore e politike e kreut të Institucionit, pra e Avokatit të Popullit. Kjo është edhe arsyeja përse ligji i njeh Avokatit të Popullit një diskrecion relativisht të mjaftueshem për përzgjedhjen e stafit, për ndryshimet në organike, në menaxhimin e buxhetit e deri në propozimin e komisionereve për t'u miratuar nga Kuvendi i Shqipërisë.

4. STATUSI I INSTITUCIONIT DHE PAVARËSIA E TIJ

Në bazë të Kushtetutës Avokati i Popullit është i pavarur në ushtrimin e detyrës së tij. Gjatë ushtrimit të veprimtarisë së tij, Avokati i Popullit duhet të udhëhiqet nga parimet e paanësisë, konfidencialitetit, profesionalizmit dhe pavarësisë.

Avokati i Popullit mund të shkarkohet nga funksioni i tij në rastet kur dënohet me një vendim gjykatë të formës së prerë, kur bëhet i paafte mendërisht apo fizikisht për të ushtruar funksionin e tij, kur nuk paraqitet në detyrë për më shumë se tre muaj ose kur kryen veprimtari tjetër politike, shtetërore apo profesionale në kundërshtim me detyrën e tij.

Procedura për shkarkimin e tij mund të fillojë me mocionin e bërë për shkarkim së paku nga 1/3 e deputetëve të Kuvendit, kurse vendimi për shkarkimin nga funksioni i Avokatit të Popullit, merret me 3/5 e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e anëtarit të Gjykatës së Lartë.

Zyra e Avokatit të Popullit është plotësisht e pavarur. Organizimi, numri i personelit që punon në zyrën e Avokatit të Popullit si dhe çështje të tjera që kanë të bëjnë me organizimin e zyrës, përcaktohen nga vetë Avokati i Popullit. Ai emëron dhe shkarkon, kur është e nevojshme, këshilltarët e tij, ndihmëskomisionerët si edhe punonjës të tjerë të zyrës. Ai mund të caktojë këshilltarë ose ekspertë të tjerë të jashtëm në shërbim të tij për një periudhë kohe të caktuar.

Në rastet kur Avokati i Popullit e sheh të arsyeshme, ai mund të emërojë një përfaqësues të tij vendor për një çështje dhe kohë të caktuar. Organet e pushtetit vendor kanë për detyrë të pajisin këtë përfaqësues me zyrë, si dhe t'i krijojnë kushtet e nevojshme të punës. Ky paguhet nga Buxheti i Avokatit të Popullit.

5. JURIDIKSIONI

Sipas nenit 60 të Kushtetutës dhe nenit 2 të ligjit përkatës, Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshme të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike ose të tretëve që veprojnë për llogari të saj. Pra, juridiksioni i tij përfshin qeverinë, ministrinë, institucionet e tjera qendrore siç janë Shërbimi Informativ Shtetëror, Banka Kombëtare dhe Bankat me pjesëmarrje kapitali shtetëror etj; organet e pushtetit vendor ku përfshihen prefektët, qarqet, bashkitë dhe komunat si dhe ato Institucione apo autoritete publike që veprojnë për llogari të këtyre organeve të administratës publike dhe institucionet në varësi të tyre në qendër dhe rrethe. Në bazë të nenit 25 të ligjit "Për Avokatin e Popullit", janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit ligjet dhe aktet e tjera normative, urdhërat me karakter ushtarak të Forcave të Armatosura, vendimet e Gjykatave. Te përjashtuar nga juridiksioni i Avokatit të Popullit janë gjithashtu Presidenti i Republikës dhe Kryeministri.

Pa cënuar pavarësinë e Gjykatës, Avokati i Popullit pranon ankesa, kërkesa apo njoftime për shkelje të të drejtave të njeriut, që rrjedhin nga administrata e pushtetit gjyqësor dhe procedurat gjyqësore. Hetimi i Avokatit të Popullit nuk prek pavarësinë e Gjykatës në marrjen e vendimit.

6. KOMPETENCAT

Çdo person, që beson se të drejtat dhe liritë e tij janë shkelur nga një akt, veprim ose mosveprim i organeve të administratës qendrore e vendore apo të ndonjë organi tjetër të veshur me autoritet publik, mund të paraqesë një ankesë, kërkesë apo njoftim tek Avokati i Popullit për shqyrtimin e çështjes. Avokati i Popullit ruan të fshehtë identitetin, nëse e sheh të arsyeshme, apo nëse kjo kërkohet

nga personi që bën ankesën, kërkesën apo njoftimin. Ai gjithashtu mundet që, për raste të veçanta të bëra publike, të fillojë procedurën e shqyrtimit me nismën e vet, por duhet të marrë më pas edhe pëlqimin e të interesuarit apo të dëmtuarit.

Avokati i Popullit ka të drejtë të kërkojë nga organet e Administratës publike çdo informacion apo dokument që lidhet me çështjen që ndjek. Ai ka të drejtë të kërkojë edhe informacione apo dokumente të klasifikuara si sekret shtetëror. Në këto raste Avokati është i detyruar të respektojë kërkesat për ruajtjen e sekretit shtetëror.

Avokati i Popullit mund të thërrasë e të marrë në pyetje çdo person ose ekspertë për të dhënë sqarime lidhur me çështjen në shqyrtim, dhe këta persona duhet që t'i përgjigjen thirrjes së tij.

Avokati i Popullit mund të hyjë në çdo zyrë të organeve të administratës së përmendur më sipër; ai mund të hyjë në burgjet dhe vendet e tjera të paraburgimit ose institute të tjera, ku të drejtat e individëve janë të kufizuara. Ai gjithashtu mund të bisedojë privatisht me personat që mbahen në këto institute.

Sipas nenit 22 të ligjit "Për Avokatin e Popullit", organet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, kërkesë apo propozim për shkarkim, duhet të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh. Përgjigja duhet të përmbajë shpjegime të arsyetuara për çështjen në fjalë si dhe çfarë veprimesh e mosveprimesh apo masash ka ndërmarrë ai organ.

Kur Avokati i Popullit vëren se është vetë përmbajtja e ligjit ose e akteve të tjera normative, dhe jo zbatimi i tyre, shkak që krijon premisa për shkelje të të drejtave të njeriut, të njohura nga Kushtetuta ose ligjet e tjera, ai ka të drejtë t'u rekomandojë organeve që kanë të drejtën ligjvënëse, të bëjnë propozime për ndryshimin dhe përmirësimin e ligjeve ose t'u propozojë organeve të administratës ndryshimin ose përmirësimin e akteve nënligjore, ose t'i rekomandojë Gjykatës Kushtetuese shfuqizimin e akteve të tilla.

7. KONTAKTET ME ANKUESIT

Institucioni i Avokatit të Popullit është krijuar për të ndihmuar në zgjidhjen e nevojave të individëve. Detyra e tij është të parandalojë apo të zbulojë shkeljet e të drejtave dhe lirive qytetare të individit me qëllim ndreqjen e pasojave që rrjedhin nga e drejta e shkelur. Megjithatë, është shumë e rëndësishme që ky Institucion të jetë i hapur dhe i gatshëm për këdo që kërkon ndihmë prej tij. Në zyrën e pritjes mund të shkoni çdo kohë gjatë orarit zyrtar dhe të gjeni një punonjës të Zyrës i cili dëgjon ankuesit, i ndihmon të plotësojnë formularët e ankesës me shkrim ose u jep këshilla juridike apo informacionin e kërkuar. Avokati i Popullit dhe Komisionerët organizojnë edhe takime me të interesuarit, sipas rastit. Për ankesa, shpjegime, këshilla dhe informacion nga të burgosurit, krahas numrave zyrtare, është vendosur

një linjë telefonike pa pagesë në numrin 08001111.

Njerëzit mund t'i drejtohen Avokatit të Popullit në mënyra të ndryshme. Megjithatë, rekomandimi i Zyrës është që ata të paraqesin me shkrim ankesën që kanë, duke përshkruar problemin kryesor dhe bashkëngjitur dokumentet, në bazë të të cilave ata bazojnë pretendimin e tyre. Shpeshherë, biseda me ankuesin është e nevojshme për t'a paraqitur siç duhet rastin që shqyrtohet, veçanërisht kur rasti është i komplikuar dhe kërkon shumë shpjegime.

Informacionet nga shtypi përbëjnë bazën e një drejtimi të rëndësishëm të punës tonë. Mbi bazën e tyre Avokati i Popullit vihet në lëvizje me iniciativë, me kusht që më vonë të japë pëlqimin pala, se ciles ne synojme t'i rivendosim te drejten e shkelur. Kjo parashikohet nga neni 13-te i Ligjit "Për Avokatin e Popullit".

I gjithë spektri i shtypit të përditshëm filtrohet posaçërisht çdo ditë në zyrën tonë. Informacionet që paraqesin interes për objektin e punës sonë, u shpërndahen seksioneve, sipas problematikës, të cilët më pas bëjnë verifikimet përkatëse dhe, sipas rastit, ose nisin investigimin ose i mbajnë në evidencë për arsye studimore.

Avokati i Popullit zhvillon takime me individët edhe jashtë zyrës së tij në rrethe të ndryshme të vendit.

Institucioni i Avokatit të Popullit, gjatë vitit 2002 filloi të zbatonte një formë të re të komunikimit të drejtpërdrejtë me qytetaret, që quhet Ditët e Hapura. Kjo formë e takimeve të drejtpërdrejta me publikun lindi nga vizioni ynë se qytetaret duhet ta ndjejnë kudo mireqeverisjen e shtetit të tyre. Në kushtet e një decentralizimi gjithnjë e më të madh dhe rritjes së kompetencave të qeverisjes vendore, Avokati i Popullit mendon se me e mira është që problemet të zgjidhen atje ku lindin dhe me personat që, me dashje apo nga padituria ua krijojnë atyre keto probleme.

Kjo praktike e zbatuar, është me efikase për një njohje më të thellë të problematikes së shoqërisë shqiptare, shkurton së tepërmi procedurat burokratike, rrugët e gjata drejt Tiranës, dhe shpenzimet ekonomike të qytetarëve.

Praktikisht kemi proceduar në kete mënyre:

Fillimisht është bere njoftimi i qytetarëve përmes medias lokale. Atje ku ka qenë e mundur është bere edhe një bisede në televizionin lokal, ku grupet e punës, të përbere nga dy-tre vete kanë shpjeguar qellimin e vizites në rrethin përkatës si dhe kanë shpjeguar rolin, funksionin, kompetencat dhe juridiksionin e Avokatit të Popullit. Dita tjetër ka vijuar me pritjen e qytetarëve në një nga ambjentet e bashkise përkatëse. Nëse ankesat ka qenë e mundur të zgjidhen në vend, kjo është bere brenda dites, përmes kontakteve tona me autoritetet lokale. Nëse ka patur vende për trajtim të metejshëm nga ana e eksperteve të Avokatit të Popullit, ankesat janë marre me vete, janë regjistruar pranë zyres tonë dhe me pas ka filluar procesi i investigimit.

Nderkohe, Avokati i Popullit ka parashikuar se shpejti të vere në dispozicion të Zyres së tij një mjet transporti, i cili do të funksionojë si Zyre Levizese për të shkuar dhe ofruar sherbimin e tij edhe në zona të largëta.

8. PROCEDURA

Si rregull, ankesa duhet t'i paraqitet Avokatit të Popullit me shkrim. Në raste urgjente, ankesa mund të bëhet me telefon, por shumë shpejt ajo duhet të paraqitet edhe me shkrim, pasi në të kundërt, procedura për shqyrtimin e çështjes ndërpritet. Në rastet kur ankesa e paraqitur nuk është e plotë, pasi i mungojnë dokumentet e nevojshme, kërkohet që ajo të plotësohet ose bëhen kërkime të drejtpërdrejta për shpjegime tek organi, ndaj të cilit është bërë ankesa. Disa nga ankesat e paraqitura mund të mos jenë në juridiksionin e Avokatit të Popullit, ose mund të mos përmbushin kushtet për t'u trajtuar nga zyra e tij. Në raste të tilla, ankuesi do të marrë përgjigjen sa më shpejt që të jetë e mundur, duke e këshilluar atë se çfarë lipeset të bëjë, cilat janë mundësitë që i kanë mbetur akoma, ose cilat janë mjetet ligjore që duhet të përdoren përpara se ankesa të trajtohet nga Avokati i Popullit.

Si rregull, organeve përkatëse u dërgohet një përshkrim i shkurtër i problemit të ngritur dhe u kërkohen shpjegime të hollësishme rreth tij. Në të njëjtën kohë, në fiksojmë dhe afatin, brenda të cilit presim përgjigjen nga organi që i është drejtuar kërkesa. Ky afat varet nga urgjenca e problemit dhe nga shkalla e vështirësisë së tij, por afati nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë. Nganjëherë, kur natyra e problemit të paraqitur është e tillë, sa afati kohor nuk duhet të zgjasë shumë, ne mund të bëjmë verifikimet tona nëpërmjet telefonit.

Pasi mblidhet i gjithë informacioni i duhur për sqarimin e një ankese, kërkesa apo njoftimi, ekspërtet, komisioneret dhe, me në fund, Avokati i Popullit bejnë vleresimin dhe japim gjykimin lidhur me të, për ta reflektuar në instrumentin kryesor të punës së përditshme, që është Rekomandimi.

9. PËRMBAJTJA E ANKESAVE

Ankesat, kërkesat apo njoftimet duhet të përmbajnë fakte që të provojnë pretendimin për shkeljen e së drejtës dhe lirisë së individit, shkeljen e Kushtetutës, të akteve ligjore ose të dokumenteve ndërkombëtare që mbrojnë të drejtat dhe liritë e individit. Ankesat e paraqitura mund të mos jenë të formuluar saktë, sepse nuk kërkohet ndonjë formë e caktuar, veçse ato duhet të shprehin qartë objektin e ankimit apo të kërkesës. Kur këto nuk janë të qarta, ne kërkojmë plotësimin apo sqarimin e tyre. Avokati i Popullit nuk pranon ankesa apo kërkesa anonime.

10. RAPORTET PARA KUVENDIT

Sipas ligjit nr.8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", Avokati i Popullit

i paraqet çdo vit Kuvendit një raport vjetor për punën e tij. Një kopje e këtij raporti i dërgohet Presidentit të Republikës dhe Kryetarit të Këshillit të Ministrave. Raportit vjetor normalisht i paraprijnë informacione të veçanta, me anë të të cilave Avokati i Popullit njofton komisionet përkatëse të Kuvendit herë pas here. Në raportin vjetor përmbledhen rastet e shkeljeve të të drejtave dhe lirive të njeriut, shpjegohet si është bërë mbrojtja e këtyre të drejtave si dhe përshkruhet qëndrimi i organeve të administratës ndaj rekomandimeve që ka dhënë zyra e Avokatit të Popullit. Avokati i Popullit mund të raportojë para Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t'i kërkojë Kuvendit të dëgjohet për çështje që ai i çmon të rëndësishme. Gjithashtu ai mund të raportojë para Kuvendit me nismën e tij ose me kërkesë me shkrim të Kryetarit të Kuvendit apo të një grupi deputetësh. Kryetari i Kuvendit vlerëson nëse ky raportim do të bëhet në seancë plenare, me shpërndarje të raportit, ose në komisionet e përhershme të Kuvendit. Raporti vjetor dhe raportet e veçanta bëhen publike dhe botohen jo më vonë se një muaj nga data e diskutimit në Kuvend. Një kopje e tij në Anglisht publikohet dhe u shpërndahet institucioneve homologe të vendeve të huaja si dhe institucioneve ndërkombëtare që kanë lidhje me këtë institucion. Deri tashmë Avokati i Popullit ka paraqitur Raportet e veprimtarisë së tij për vitet 2000, 2001 dhe 2002.

11. ORGANIZIMI I ZYRËS

Avokati i Popullit përcakton strukturën organizative të zyrës së tij si dhe numrin e personave që punojnë për të.

Sipas strukturës organizative të miratuar, Zyra e Avokatit të Popullit përbëhet nga tre seksione të specializuara, në krye të të cilave qëndrojnë tre komisionerë.

Seksioni i parë shqyrton ankesat ndaj organeve të administratës qendrore, pushtetit vendor dhe të tretëve që veprojnë për llogari të tyre. Seksioni i dytë shqyrton ankesat për policinë, shërbimin sekret, burgjet, Forcat e Armatosura dhe pushtetin gjyqësor. Seksioni i tretë trajton ankesat që nuk përfshihen në dy seksionet e para, bashkëpunon me organizatat joqeveritare dhe bën studime në fushën e zbatimit të të drejtave dhe lirive të njeriut.

Sekretari i Përgjithshëm drejton gjithë stafin tjetër ndihmës dhe mbështetës për zhvillimin normal të veprimtarisë së institucionit.

12. BUXHETI

Mjetet financiare të Avokatit të Popullit përballohen nga buxheti i shtetit, ku Avokati i Popullit ka një kre të veçantë. Projekt buxheti propozohet nga Avokati i

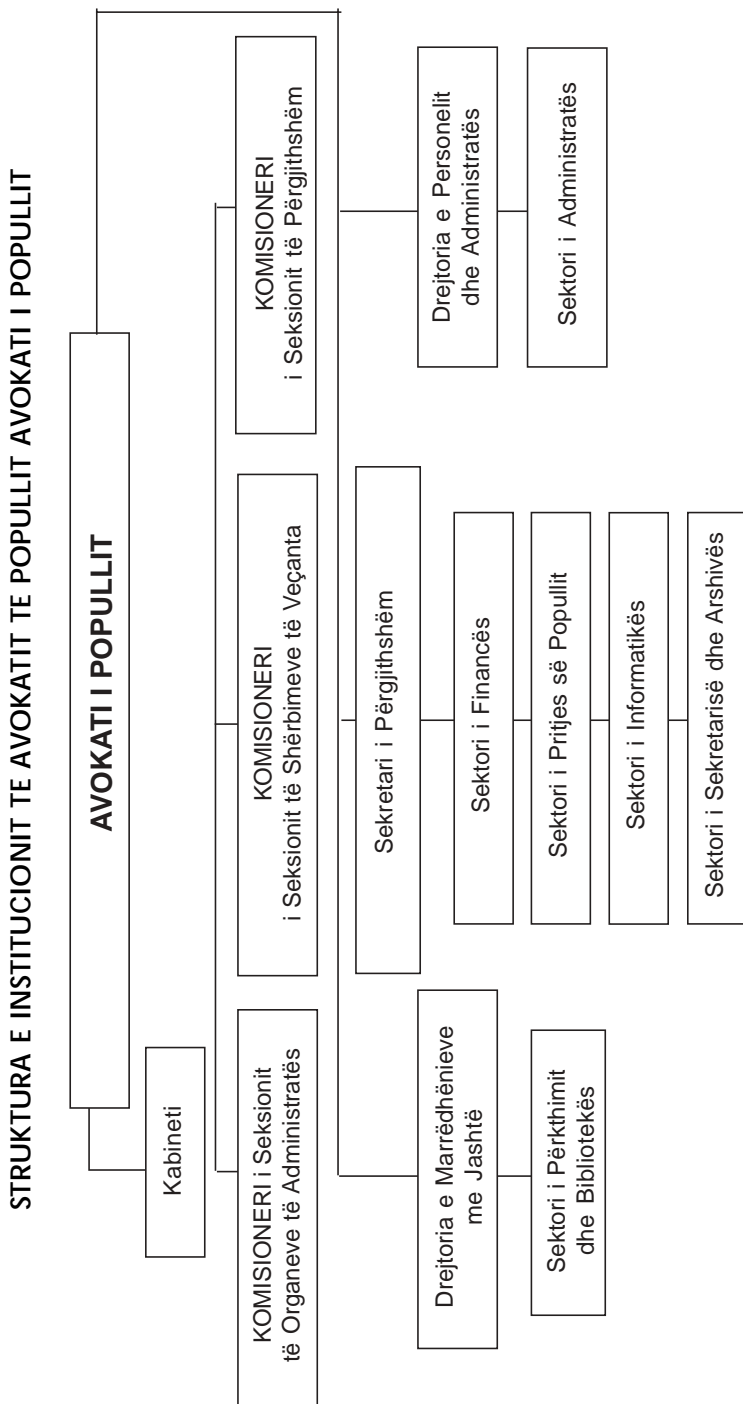
Popullit në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe të Privatizimit, i cili e paraqet për miratim në Kuvend, në përputhje me ligjin “Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit”.

Çdo shërbim që bëhet nga Avokati i popullit lidhur me ankesat, kërkesat dhe njoftimet është pa pagesë.

Por Avokati i Popullit mund të përfitojë nga donacione të ndryshme financiare ose materiale, që duhet të jenë pa kushte që mund të kompromentojnë pavarësinë, paanësinë dhe kushtetutshmërinë e veprimtarisë së tij. Në kete kuader ka funksionuar edhe bashkepunimi i Avokatit të Popullit me Programin DANIDA të qeverisë së Mbreterisë së Danimarkes, me përfaqësinë e Keshillit të Evropës në Tiranë, me Aba Ceeli-n etj.

13. STRUKTURA

Struktura e Institucionit të Avokatit të Popullit pasqyrohet në formën e një skeme.

14. PJESË NGA KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Neni 60

1. Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshme të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike.
2. Avokati i Popullit është i pavarur në ushtrimin e detyrës së tij.
3. Avokati i Popullit ka buxhet të veçantë, të cilin e administron vetë. Ai e propozon buxhetin sipas ligjit.

Neni 61

1. Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e të gjithë anëtarëve të Kuvendit për një periudhë prej 5 vjetësh, me të drejtë rizgjedhjeje.
2. Avokati i Popullit mund të jetë çdo shtetas shqiptar, me arsim të lartë, me njohuri dhe veprimtari të njohura në fushën e të drejtave të njeriut dhe të ligjit.
3. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e gjyqtarit të Gjykatës së Lartë.
4. Avokati i Popullit nuk mund të bëjë pjesë në asnjë parti politike, nuk mund të kryejë veprimtari tjetër politike, shtetërore ose profesionale dhe as të marrë pjesë në organizmat drejtues të organizatave shoqërore, ekonomike dhe tregtare.

Neni 62

1. Avokati i Popullit mund të shkarkohet vetëm me kërkesë të motivuar të jo më pak se një së tretës së deputetëve.
2. Në këtë rast, Kuvendi vendos me tri të pestat e të gjithë anëtarëve të tij.

Neni 63

1. Avokati i Popullit paraqet raport vjetor përpara Kuvendit.
2. Avokati i Popullit raporton përpara Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t'i kërkojë Kuvendit të dëgjohet për çështje që ai i çmon të rëndësishme.
3. Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike.
4. Organet dhe funksionarët publikë janë të detyruar t'i paraqesin Avokatit të Popullit të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara prej tij.

Neni 134

1. Gjykata Kushtetuese vihet në lëvizje vetëm me kërkesë të:
 - a) Presidentit të Republikës
 - b) Kryeministrit
 - c) jo më pak se një së pestës së deputetëve
 - ç) Kryetarit të Kontrollit të Lartë të Shtetit
 - d) çdo gjykate sipas rastit të nenit 145 pika 2 të kësaj Kushtetute
 - dh) Avokatit të Popullit
 - e) organeve të qeverisjes vendore
 - ë) organeve të bashkësive fetare
 - f) partive politike dhe organizatave të tjera
 - g) individëve.
2. Subjektet e parashikuara nga nënparagrafët dh, e, ë, f dhe g të paragrafit 1 të këtij neni mund të bëjnë kërkesë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tyre.

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë me Vendimin e saj nr.49 dt.31.07.2000 ka vendosur që Avokati i popullit, në kuptim të nenit 134, paragrafi 2 të Kushtetutës mund t'i drejtohet me kërkesë Gjykatës Kushtetuese për rastete parashikuara nga nenet 49, 52 dhe 71 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", për çështje që lidhen me funksionin e tij në mbrojtje të të drejtave, lirive dhe interesave të ligjshme të individit, kur këto janë shkelur nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike e të konstatuara nga Avokati i popullit, si dhe kur janë cënuar rregullat kushtetuese për organizimin dhe funksionimin e Institucionit të tij.

**15. LIGJI PER AVOKATIN E POPULLIT DHE LIGJE TE TJERA
QE CAKTOJNE TE DREJTA DHE DETYRA PER AVOKATIN E POPULLIT**

LIGJI

**Nr.8454, datë 4.2.1999, plotësuar me ligjin
nr.8600 datë 10.04.2000**

PËR AVOKATIN E POPULLIT

Në mbështetje të neneve 60-63, 81 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave.

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

V E N D O S I:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

OBJEKTI I LIGJIT

Objekti i këtij ligji është përcaktimi i rregullave të organizimit dhe të funksionimit të Avokatit të Popullit.

Neni 2

DETYRAT E AVOKATIT TË POPULLIT

Avokati i Popullit mbron të drejtat, liritë dhe interesat e ligjshëm të individit nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike, si dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të saj.

Avokati i Popullit i udhëhequr nga parimet e paanësisë, konfidencialitetit, profesionalizmit dhe pavarësisë ushtron veprimtarinë në mbrojtje të të drejtave dhe të lirive të njeriut, të parashikuara në dispozita kushtetuese dhe në ligje. Dispozitat e këtij ligji zbatohen edhe për mbrojtjen e të drejtave të të huajve, të cilët janë ose jo rezidentë të rregullt në Shqipëri, të refugjatëve, si dhe të personave pa shtetësi që ndodhen në territorin e Republikës së Shqipërisë, sipas kushteve të parashikuara në ligj.

Neni 3

KUSHTET PËR T'U ZGJEDHUR AVOKAT I POPULLIT

Avokat i Popullit mund të jetë çdo person që plotëson këto kushte:

- a. të jetë shtetas shqiptar;
- b. të ketë njohuri dhe veprimtari të shquara në fushën e lirive dhe të drejtave të njeriut dhe të ligjit;
- c. të shquhet për aftësi profesionale dhe figure të pastër etiko-morale;
- ç. të mos jetë dënuar penalisht
- d. të mos jetë deputet në legjislaturën e Kuvendit që bën propozimin a zgjedhjen e tij.

KREU II

ZGJEDHJA, HEQJA DHE TË DREJTAT E AVOKATIT TË POPULLIT

Neni 4

MËNYRA E ZGJEDHJES SË AVOKATIT TË POPULLIT

Avokati i Popullit zgjidhet nga tri të pestat e të gjithë anëtarëve të Kuvendit

Neni 5

KOHËZGJATJA NË DETYRË

Avokati i Popullit zgjidhet në detyrë për një periudhë prej pesë vjetësh me të drejtë rizgjedhjeje.

Neni 6

Imuniteti dhe paga

Avokati i Popullit paraqet raport vjetor përpara Kuvendit. Avokati i Popullit raporton përpara Kuvendit kur i kërkohet prej këtij, si dhe mund t'i kërkojë Kuvendit të dëgjohet për çështje që ai i çmon si të rëndësishme. Avokati i Popullit gëzon imunitetin e gjyqtarit të Gjykatës së Lartë. Paga e tij barazohet me atë të Kryetarit të Gjykatës së Lartë.

Neni 7

MBARIMI I FUNKSIONIT TË AVOKATIT TË POPULLIT

Funksioni i Avokatit të Popullit mbaron:

- a. kur jep dorëheqjen;
- b. kur mbaron afati 5-vjeçar i qëndrimit në këtë funksion;
- c. me vdekjen e tij;
- ç. kur shkarkohet.

Neni 8

HEQJA NGA FUNKSIONI I AVOKATIT TË POPULLIT

Avokati i Popullit shkarkohet nga funksioni vetëm në rastet kur:

- a. është dënuar me një vendim gjykatë të formës së prerë;
- b. është i paaftë mendërisht a fizikisht për të ushtruar funksionet e tij;
- c. kryen veprimtari në kundërshtim me parashikimet e nenit 10 të këtij ligji;
- ç. nuk paraqitet në detyrë për më shumë se 3 muaj.

Mocioni për shkarkimin e Avokatit të Popullit bëhet së paku me 1/3 e deputetëve të Kuvendit.

Vendimi për shkarkimin nga funksioni të Avokatit të Popullit merret me 3/5 e votave të deputetëve të Kuvendit.

Neni 9

ZGJEDHJA E AVOKATIT TË RI TË POPULLIT

Kuvendi zgjedh Avokatin e Popullit brenda një muaji nga mbarimi apo shkarkimi nga funksioni. Deri në zgjedhjen e Avokatit të ri të Popullit, si për rastet kur Avokati i Popullit është i pamundur të kryejë detyrat, funksionin e tij do ta kryejë komisioneri më i vjetër në detyrë.

Neni 10

PAPAJTUESHMËRITË ME FUNKSIONIN E AVOKATIT TË POPULLIT

Avokati i Popullit ndalohet të bëjë pjesë në parti apo organizata politike, të kryejë veprimtari tjetër politike, shtetërore e profesionale dhe të marrë pjesë në organizmat drejtues të organizatave shoqërore, ekonomike dhe tregtare. Ai mund të ushtrojë të drejtën si autor e mësimdhënës.

Neni 11

SIGURIMI I PUNËS SË MËPARSHME TË AVOKATIT TË POPULLIT

Me mbarimin e funksionit sipas shkronjave "a" e "b" të nenit 7, Avokati i Popullit ka të drejtë të rimarrë funksionin ose punën publike që kishte para zgjedhjes si Avokat i Popullit.

Kur kjo nuk është e mundur, duhet t'i sigurohet një punë e barazvlefshme me atë që ai kishte përpara zgjedhjes në detyrën e Avokatit të Popullit.

KREU III**ANKESAT, RREGULLAT E SHQYRTIMIT TË ÇËSHTJEVE DHE KOMPETENCAT E AVOKATIT TË POPULLIT****Neni 12****E DREJTA PËR T'U ANKUAR**

Çdo individ, grup individësh ose organizata joqeveritare, që pretendojnë se u janë shkelur të drejtat dhe liritë dhe interesat e tyre të ligjshme nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme e të parregullta të organeve të administratës publike, kanë të drejtë të ankohen ose të njoftojnë Avokatin e Popullit dhe të kërkojnë ndërhyrjen e tij për vënien në vend të së drejtës ose lirisë së shkelur.

Avokati i Popullit duhet të ruajë fshehtësinë nëse e sheh të arsyeshme, si dhe nëse kjo kërkohet nga personi që bën ankesën, kërkesën apo njoftimin.

Neni 13**FILLIMI I SHQYRTIMIT TË ÇËSHTJES**

Avokati i Popullit fillon procedurën e shqyrtimit të çështjes kur vëren ose dyshon se ka ndodhur një shkelje e së drejtës, në bazë të ankesës apo të kërkesës së personit të interesuar ose të dëmtuar, si dhe me nismën e vet, për raste të veçanta të bëra publike, por me pëlqimin e të interesuarit ose të dëmtuarit.

Neni 14**KUSHTET E PRANIMIT TË ANKESAVE, KËRKESAVE APO NJOFTIMEVE**

Avokati i Popullit mund të mos fillojë ose ndërpret hetimin në qoftë se e njëjta çështje është vendosur ose është në shqyrtim nga prokuroria apo gjykata. Në këto raste, ai ka të drejtë të kërkojë informacion pranë këtyre organeve.

Neni 15**MOSKËRKIMI I FORMËS PËR ANKESAT DHE NJOFTIMET**

Për ankesat, kërkesat dhe njoftimet drejtuar Avokatit të Popullit nuk kërkohet ndonjë formë e caktuar, por ato duhet të shprehin qartë objektin e ankimit ose të kërkesës. Avokati i Popullit nuk pranon ankesa ose kërkesa anonime.

Neni 16

SHËRBIM PA PAGESË

Çdo shërbim që bëhet nga Avokati i Popullit lidhur me ankesat, kërkesat e njoftimet është pa pagesë.

Neni 17

ADMINISTRIMI I ANKESAVE OSE NJOFTIMEVE NGA AVOKATI I POPULLIT

Avokati i Popullit, pasi njihet me ankesën, kërkesën apo njoftimin për një shkelje, vendos:

- a. ta pranojë ose jo çështjen për shqyrtim;
- b. t'i kthejë përgjigje të interesuarit, duke i treguar të drejtat dhe rrugët nëpërmjet të cilave ai mund ta mbrojë këtë të drejtë;
- c. t'ia kalojë çështjen organit kompetent.

Në të gjitha rastet e mësipërme, Avokati i Popullit njofton të interesuarit brenda 30 ditësh nga dita e marrjes së ankesës, kërkesës ose njoftimit.

Neni 18

PROCEDURA PAS PRANIMIT TË ANKESËS, KËRKESËS APO NJOFTIMIT PËR SHQYRTIM

Pas pranimit të ankesës, kërkesës apo njoftimit për shqyrtim, Avokati i Popullit kryen njërën nga veprimet e mëposhtme:

- a. ndërmerr vetë një proces hetimi;
- b. kërkon shpjegime nga organet e administratës, si dhe prokuroria, në rastet e arrestimeve dhe ndalimeve;
- c. i rekomandon Kontrollit të Lartë të Shtetit të ushtrojë funksionet e veta.

Neni 19

Procedura e hetimit

Në rastet kur vendos të kryejë hetime të pavarura, Avokati i Popullit ka të drejtë:

- a. të kryejë hetime në vend;
- b. të kërkojë shpjegime nga çdo organ i administratës qendrore dhe vendore, si dhe të marrë çdo dosje apo material që ka lidhje me hetimin;
- c. të marrë në pyetje çdo person që, sipas tij, është i lidhur me çështjen nën hetim;
- ç. të kryejë ose të kërkojë ekspertiza.

Neni 20

E DREJTA PËR TË KËRKUAR INFORMACIONE APO DOKUMENTE SEKRETE SHTETËRORE

Avokati i Popullit ka të drejtë të kërkojë edhe informacione apo dokumente, që lidhen me çështjen në shqyrtim, të klasifikuara si sekret shtetëror. Në këto raste, ai është i detyruar të respektojë kërkesat për ruajtjen e sekretit shtetëror.

Neni 21

VEPRIMET PAS PËRFUNDIMIT TË HETIMIT DHE KOMPETENCAT

Pas përfundimit të hetimit, Avokati i Popullit kryen këto veprime:

- a. i shpjegon ankuesit se të drejtat e tij nuk janë shkelur;
- b. paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive;
- c. paraqet rekomandime për marrje masash për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi epror i organit që ka shkaktuar shkeljen;
- ç. i rekomandon prokurorisë të fillojë hetime në qoftë se vëren se është konsumuar figura e një vepre penale;
- d. për shkelje të rënda, të vëna re, i propozon çdo organi, si dhe Kuvendit, shkarkimin e funksiona-rëve që janë kompetencë e tyre;
- dh. për shkelje të të drejtave nga organet e pushtetit gjyqësor, pa ndërhyrë në procedurën që ato zbatojnë, Avokati i Popullit i bën të ditur shkeljet organit kompetent;
- e. u rekomandon personave të dëmtuar të paraqesin padi në gjykatë; Rastet e mësipërme nuk përjashtojnë njëri-tjetrin.

Neni 22

DETYRIMI I ORGANEVE TË ADMINISTRATËS PËR T'JU PËRGJIGJUR REKOMANDIMEVE TË AVOKATIT TË POPULLIT

Organet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, kërkesë apo propozim për shkarkim, duhet ta shqyrtojnë rekomandimin, kërkesën apo propozimin për shkarkim dhe të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh nga data e dërgimit të rekomandimit, kërkesës apo propozimit për shkarkim. Përgjigjja duhet të përmbajë shpjegime të arsyetuara për çështjen në fjalë, si dhe çfarë veprimesh, mosveprimesh apo masash ka ndërmarrë ai organ.

Neni 23

NDJEKJA E MËTEJSHME E ÇËSHTJES NGA AVOKATI I POPULLIT

Në rast se Avokati i Popullit nuk i quan të mjaftueshme përgjigjet ose masat e ndërmarra nga organi, ai ka të drejtë ta ndjekë çështjen tek organi më i lartë në hierarki. Në rastet e përsëritura, si dhe kur organi përkatës nuk reagon ndaj rekomandimeve të Avokatit të Popullit, ky i fundit mund t'i drejtohet edhe Kuvendit me një raport, duke propozuar edhe masa konkrete për vënien në vend të së drejtës së shkelur.

NENI 24

E DREJTA E AVOKATIT TË POPULLIT PËR REKOMANDIME LEGJISLATIVE

Kur Avokati i Popullit vëren se është vetë përmbajtja e ligjit ose e akteve të tjera normative dhe jo zbatimi i tyre shkak që krijon premisa për shkelje të të drejtave të njeriut, të njohura nga Kushtetuta ose ligjet e tjera, ka të drejtë:

- a. t'u rekomandojë organeve që kanë të drejtën ligjvënëse të bëjnë propozime për ndryshimin dhe përmirësimin e ligjeve;
- b. t'u propozojë organeve të administratës ndryshimin ose përmirësimin e akteve nënligjore;
- c. t'i rekomandojë Gjykatës Kushtetuese shfuqizimin e akteve të tilla.

Neni 25

PERSONAT DHE AKTET JASHTË JURIDIKSIONIT TË AVOKATIT TË POPULLIT

Janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit personat dhe aktet e mëposhtme:

- a. Presidenti i Republikës
- b. Kryetari i Këshillit të Ministrave

Gjithashtu, janë jashtë juridiksionit të Avokatit të Popullit:

- a. ligjet dhe aktet e tjera normative
- b. urdhërat me karakter ushtarak të Forcave të Armatosura
- c. vendimet e gjykatave

Pa cënuar shkronjën "c" të këtij neni, Avokati i Popullit pranon ankesa, kërkesa apo njoftime për shkelje të të drejtave të njeriut, që rrjedhin nga administrata e pushtetit gjyqësor dhe procedurat gjyqësore. Hetimi i Avokatit të Popullit nuk prek pavarësinë e gjykatës në marrjen e vendimit.

KREU IV

MARRËDHËNIET E AVOKATIT TË POPULLIT ME KUVENDIN, INSTITUCIONET E TJERA SHTETËRORE DHE ME ORGANIZATAT JOQEVERITARE

Neni 26

RAPORTIMI NË KUVEND

Avokati i Popullit paraqet në Kuvend një raport vjetor, i cili diskutohet në seance plenare. Një kopje e këtij raporti i dërgohet Presidentit të Republikës dhe Kryetarit të Këshillit të Ministrave.

Neni 27

RAPORTIMET E VEÇANTA NË KUVEND

Përveç raportimit në kushtet e nenit 26, Avokati i Popullit mund të raportojë para Kuvendit me nismën e tij ose me kërkesën me shkrim të Kryetarit të Kuvendit ose të një grupi deputetësh. Kryetari i Kuvendit vlerëson nëse ky raportim do të bëhet:

- a. në seancë plenare;
- b. me shpërndarje të raportit;
- c. në komisionet e përhershme të Kuvendit;

Edhe në këto raste, kopje të këtij raporti i dërgohen Presidentit të Republikës, Kryetarit të Këshillit të Ministrave, si dhe organit më të lartë epror, vartësit e të cilëve janë përmendur në raport.

Neni 28

PUBLIKIMI I RAPORTEVE

Raporti vjetor dhe raportet e veçanta bëhen publike dhe botohen jo më vonë se një muaj nga data e diskutimit në Kuvend.

Botimi bëhet nga Kuvendi.

Neni 29

PËRGATITJA E RAPORTEVE, PËR TË DREJTAT E NJERIUT

Avokati i Popullit mund të ndihmojë dhe të japë mendime e rekomandime në

përgatitjen e raporteve dhe të dokumenteve të tjera, të hartuara nga shteti shqiptar, për të drejtat e liritë e njeriut në Republikën e Shqipërisë.

Neni 30

BASHKËPUNIMI ME ORGANIZATAT JOQEVERITARE

Në kryerjen e funksioneve të veta, Avokati i Popullit bashkëpunon ngushtë me organizatat jo qeveritare, duke marrë, periodikisht mendimet e tyre për gjendjen e të drejtave dhe të liritë të njeriut.

Avokati i Popullit, në bashkëpunim me organizatat joqeveritare, organizon, të paktën një herë në vit, veprimtari kombëtare për gjendjen e të drejtave dhe të liritë të njeriut në Republikën e Shqipërisë.

KREU V

KOMISIONERËT, ZYRA E AVOKATIT TË POPULLIT DHE BUXHETI

Neni 31

STRUKTURA

Zyra e Avokatit të Popullit ndahet në 3 seksione të specializuara, në krye të të cilave vendosen komisionerët.

Këto seksione janë:

1. Seksioni për organet e administratës qendrore, të pushtetit vendor dhe të të tretëve që veprojnë për llogari të tyre;
2. Seksioni për policinë, shërbimin sekret, burgjet, Forcat e Armatosura dhe pushtetin gjyqësor.
3. Seksioni i përgjithshëm për trajtimin e çështjeve jashtë fushave të mësipërme, për bashkë-punimin me organizatat joqeveritare dhe për studimet e veprimtarisë në fushën e të drejtave dhe të lirive të njeriut.

Neni 32

EMËRIMI I NJË PËRFAQËSUESI VENDOR

Në rastet kur Avokati i Popullit e sheh të arsyeshme, ai mund të emërojë një përfaqësues të tij vendor për një çështje dhe kohe të caktuar. Organet e pushtetit vendor kanë për detyrë t'a pajisin këtë përfaqësues me zyrë, si dhe t'i krijojnë kushtet e nevojshme të punës, për zbatimin e gjithë kërkesave të këtij ligji. Ky përfaqësues paguhet nga buxheti i Avokatit të Popullit.

Neni 33

Zgjedhja e Komisionerëve dhe paga e tyre

Komisionerët zgjidhen ndër juristët më të shquar, për një mandat 3-vjeçar me të drejtë rizgjedhjeje.

Zgjedhja e tyre bëhet nga Kuvendi me propozimin e Avokatit të Popullit. Për zgjedhjen e komisionerëve zbatohen kushtet e parashikuara në nenin 3 dhe në nenin 10 të këtij ligji. Paga e komisionerëve është sa dy të tretat e pages së Avokatit të Popullit.

Neni 34

MBARIMI I FUNKSIONIT DHE HEQJA E KOMISIONERËVE

Rregullat e përmendura në këtë ligj për mbarimin e funksionit dhe heqjen e Avokatit të Popullit zbatohen edhe për komisionerët.

Në rastin e largimit të komisionerëve, me mbarimin e afatit 3-vjeçar dhe në rastet e përcaktuara në shkronjat "a", "c" dhe "ç" të nenit 7 dhe në rastet e parashikuara nga neni 8 i këtij ligji, Avokati i Popullit, brenda një muaji i propozon Kuvendit zgjedhjen e një komisioneri të ri.

Neni 35

PERSONELI I ZYRËS SË AVOKATIT TË POPULLIT

Personeli i zyrës së Avokatit të Popullit bën pjesë në shërbimin civil të Republikës së Shqipërisë.

Struktura dhe organika e zyrës së Avokatit të Popullit caktohet nga Avokati i Popullit.

Neni 36

BUXHETI I AVOKATIT TË POPULLIT

Mjetet financiare të Avokatit të Popullit përballohen nga buxheti i shtetit, ku Avokati i Popullit ka një kre të veçantë.

Projektbuxheti propozohet nga Avokati i Popullit në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe Privatizimit, i cili e paraqet për miratim në Kuvend, në përputhje me Ligjin Nr.8379, date 29.07.1998 "Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit".

Avokati i Popullit duhet të përgatisë për çdo vit llogaritë e veta, në përputhje me Ligjin Nr.8379, date 29.07.1998 "Për hartimin dhe zbatimin e buxhetit të shtetit". Llogaritë financiare të Institucionit të Avokatit të Popullit kontrollohen nga Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Neni 37

DONACIONET QË MUND T'Ë JEPEN AVOKATIT TË POPULLIT

Avokati i Popullit mund të përfitojë nga donacione të ndryshme financiare ose materiale. Donacionet duhet të jenë pa kushte që mund të kompromentojnë

pavarësinë, paanësinë dhe kushtetushmërinë e veprimtarisë së Avokatit të Popullit. Donacionet duhet të deklarohen dhe të shënohen në një regjistër që zyra e Avokatit të Popullit mban për këtë qëllim. Në fund të vitit, Avokati i Popullit detyrohet të çojë një kopje të regjistrit me hyrjet dhe daljet në Kontrollin e Lartë të Shtetit dhe një kopje në Komisionin e Përhershëm të Ekonomisë, Financave dhe Privatizimit. Regjistri duhet të përmbajë llojin e ndihmës, masën, kohën, subjektin që jep donacionin dhe mënyrën e lëvrimit të donacionit. Regjistri duhet të përmbajë edhe identitetin dhe nënshkrimin e dhuruesit.

KREU VI

DISPOZITA TRANZITORE

Neni 38

DISPOZITA TRAZITORE

Brenda dy muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji Kuvendi zgjedh Avokatin e Popullit.

Avokati i Popullit, jo më vonë se një muaj nga zgjedhja e tij, i bën propozimin Kuvendit për zgjedhjen e komisionerëve.

Neni 39

RREGULLORJA E BRENDSHME

Brenda 3 muajve nga zgjedhja e tij, Avokati i Popullit, në bashkëpunim me komisionerët, harton rregulloren e brendshme të punës.

Neni 40

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

L I G J
Nr. 8485, datë 12.5.1999

KODI I PROCEDURAVE ADMINISTRATIVE
TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Në mbështetje të neneve 81 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozim të Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I

PJESA E PARË
PËRKUFIZIME DHE PARIME TË PËRGJITHSHME

KREU I
FUSHA E ZBATIMIT DHE PËRKUFIZIMET

Neni 1

FUSHA E ZBATIMIT

Dispozitat e këtij Kodi zbatohen nga të gjitha Organet e Administratës Publike gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre nëpërmjet akteve individuale.

Parimet e sanksionuara në këtë Kod zbatohen edhe mbi aktet normative për aq sa një gjë e tillë është e mundur.

Parimet e përgjithshme të veprimtarisë administrative të sanksionuara në këtë Kod janë të detyrueshme për të gjitha aktet administrative, qofshin këto edhe të ndërmarra në kuadrin e së drejtës private.

Parimet e përgjithshme të këtij Kodi, me ligj, mund të bëhen të detyrueshme për zbatim edhe për veprimtarinë e subjekteve private kur këto veprimtari kanë efekte për interesat publikë.

Ky kod zbatohet për persona fizikë dhe juridikë, të cilëve u është dhënë e drejta e ushtrimit të detyrave dhe kompetencave publike me ligj, akt nënligjor ose kontratë.

Dispozitat e këtij Kodi nuk zbatohen mbi veprime të administratës publike, që rregullohen nga e drejta private.

Neni 3

ORGANET ADMINISTRATIVE

Në kuptimin e këtij Kodi, organe të administratës publike janë:

- * organet e pushtetit qendror të cilat kryejnë funksione administrative;
- * organet e enteve publike në masën që ato kryejnë funksione administrative;
- * organet e pushtetit vendor që kryejnë funksione administrative;
- * organet e Forcave të Armatosura, si dhe çdo strukture tjetër, punonjësit e së cilës gëzojnë statusin e ushtarakut, për aq kohë sa këto kryejnë funksione administrative.

Neni 4

PALA E INTERESUAR

Palë e interesuar në një procedurë administrative do të quhet çdo person fizik, juridik ose autoritet shtetëror, të drejtat ose kompetencat e ligjshme të të cilit, qofshin këto individuale ose të përbashkëta, kanë të ngjarë të preken gjatë procedurës administrative.

PJESA E KATËRT

PALËT E INTERESUARA NË PROCEDIMIN ADMINISTRATIV

Neni 44

PJESËMARRJA NË PROCESIN ADMINISTRATIV

1. Çdokush që ka interes të ligjshëm ka të drejtë të marrë pjesë në procedimin administrativ personalisht ose/dhe i përfaqësuar.
2. Zotësia për të marrë pjesë në procedimin administrativ rregullohet sipas dispozitave të së drejtës civile mbi zotësinë juridike për të vepruar.

Neni 45

LEGJITIMIMI

1. Mbajtësit e të drejtave dhe interesave të ligjshme, të cilat preken nga vendimet që merren gjatë procedimit administrativ, kanë të drejtë të fillojnë procedimin administrativ, si dhe të marrin pjesë në të. Të drejtat e mësipërme i kanë dhe

shoqatat apo organizatat.

2. Në mbrojtje të interesave të gjera, të cilat mund të preken nga procedimi administrativ, kanë të drejtë të fillojnë një procedim administrativ dhe/ose të marrin pjesë në të edhe:
 - a) personat të cilëve procedimi administrativ u shkakton ose mund t'u shkaktojë dëme në të drejtat e përbashkëta si p.sh. shëndeti publik, arsimimi, trashëgimia kulturore, mjedisi, si dhe në cilësinë e jetës;
 - b) personat që jetojnë brenda apo pranë një prone publike, e cila mund të dëmtohet nga procedimi administrativ.
 - c) Avokati i Popullit.
3. Shoqatat që veprojnë në mbrojtje të interesave të gjera të publikut, kanë të drejtë të fillojnë apo të marrin pjesë në procedimin administrativ.

L I G J

Nr. 8503, datë 30.6.1999

PËR TË DREJTËN E INFORMIMIT PËR DOKUMENTAT ZYRTARE

Në mbështetje të neneve 23, 17, 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave

K U V E N D I I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

K R E U I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

OBJEKTI

Ky ligj rregullon të drejtën e informimit për dokumentet zyrtare.

K R E U II

E DREJTA E INFORMIMIT DHE DETYRIMET E AUTORITETIT PUBLIK

Neni 3

E DREJTA E INFORMIMIT

Çdo person ka të drejtë të kërkojë informacion për dokumentet zyrtare, që kanë të bëjnë me veprimtarinë e organeve shtetërore dhe të personave që ushtrojnë funksione shtetërore, pa qenë i detyruar të shpjegojë motivet.

Autoriteti publik është i detyruar të japë çdo informacion në lidhje me një dokument zyrtar, përveç rasteve kur me ligj parashikohet ndryshe.

Çdo informacion për një dokument zyrtar, që i është dhënë një personi, nuk mund t'i refuzohet asnjë personi tjetër që e kërkon atë, me përjashtim të rastit kur ky informacion përbën të dhëna vetjake të vetë personit, të cilit i është dhënë informacioni.

Neni 4

KUFIZIMI

Nëse informacioni i kërkuar për një dokument zyrtar kufizohet me ligj, autoriteti publik i lëshon kërkuesit një deklaratë me shkrim, në të cilën tregohen arsyet e mosdhënies së informacionit dhe rregullat në bazë të të cilave ai mund ta kërkojë atë.

Nëse kufizimi është vetëm për një pjesë të të dhënave të dokumentit zyrtar, pjesa tjetër nuk i refuzohet kërkuesit.

Neni 7

FORMAT E DHËNIES SË INFORMACIONIT

Kërkuesit i vihet në dispozicion një kopje e plotë e dokumentit zyrtar, për të cilin kërkon të informohet.

Autoriteti publik, me kërkesë të personit të interesuar ose duke sugjeruar vetë, mund t'i ofrojë kërkuesit forma të tjera të dhënies së informacionit, përfshi formën verbale.

Në çdo rast të tillë, kërkuesi jep me shkrim pëlqimin për formën e ofruar.

KREU IV

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 18

KOMPETENCAT E AVOKATIT TË POPULLIT

Avokati i Popullit kujdeset për zbatimin e këtij ligji.

Kompetencat e Avokatit të Popullit, në lidhje me të drejtën e informimit për dokumentet zyrtare, rregullohen me ligjin nr.8454, datë 4.2.1999 "Për Avokatin e Popullit".

L I G J

Nr. 8517, datë 22.7.1999

PËR MBROJTJEN E TË DHËNAVE PERSONALE

Në mbështetje të neneve 35, 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave

K U V E N D I I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

KREU I

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

QËLLIMI I LIGJIT

Ky ligj ka për qëllim të garantojë mbrojtjen dhe përdorimin e ligjshëm të të dhënave personale dhe trajtimin e tyre nga autoriteti publik.

KREU III

ANKIMI

Neni 15

ANKIMI TEK AVOKATI I POPULLIT

Ankimi tek Avokati i Popullit dhe kompetencat e tij në fushën e të dhënave personale rregullohen nga ligji nr.8454, datë 4.2.1999 "Për Avokatin e Popullit". Avokati i Popullit krijon një regjistër të trajtimit të të dhënave personale.

LIGJ

Nr. 9071, datë 22.5.2003

Për një ndryshim në ligjin Nr.8328, datë 16.4.1998 "PËR TË DREJTAT DHE TRAJTIMIN E TË DËNUARVE ME BURGIM"

Në mbështetje të neneve 78, 81 pika 1 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e një grupi deputetësh,

K U V E N D I

I REUBLIKËS SË SHOQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Në ligjin nr.8328, datë 16.4.1998 "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim", pas pikës 7 të nenit 43 shtohet pika 8 me këtë përmbajtje:

"8. Të gjitha institucionet e ekzekutimit të vendimeve me burgim të formës së prerë, përfshirë edhe institucionet për të sëmurët dhe të paaftët, mund të vizitohen pa autorizim në çdo kohë nga Avokati i Popullit ose komisionerët të pajisur me autorizim prej tij.

Avokati i Popullit ka të drejtë të takojë dhe të bisedojë në konfidencë me çdo të dënuar që i është ankuar atij, si dhe të bëjë inspektime me nismën e tij për të

kontrolluar respektimin e të drejtave të të burgosurve.

Korrespondenca e të dënuarve me Avokatin e Popullit nuk duhet të pengohet ose të kontrollohet”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

PËRMBLEDHJE

Sfond

▶ Pesë vitet e fundit (1999-2003) në Shqipëri konsiderohen si një periudhë shtetndertuese (state-building) kushtuar kryesisht hartimit dhe miratimit të ligjeve kryesore organike të vendit si dhe krijimit apo reformimit të institucioneve shtetërore, mbështetur në Kushtetuten e vitit 1998 dhe standartet e kërkuara nga Bashkimi Europian. Nder këto institucione është edhe Avokati i Popullit, si një instance kombëtare për mbrojtjen e të drejtave të njeriut përmes nxitjes së mireqeverisjes të administratës publike. Tani që mjetet institucionale ekzistojnë, i duhet kushtuar me shumë zbatim të ligjit. Avokati i Popullit, duke vepruar brenda juridiksionit dhe kompetencave që i njeh Kushtetuta dhe Ligji “Për Avokatin e Popullit” pritët që, përmes zgjidhjes së ankesave individuale të synojë si arritje përmirësimin e qeverisjes dhe të cilësisë së jetës.

Në këtë kuptim, prioritetet e qeverisë janë prioritete edhe për Avokatin e Popullit, si një institucion që ndikon në mireqeverisje. Kjo do të thotë që strategjitë e Avokatit të Popullit synojnë, ndër të tjera afrimin e Administratës Publike me Shoqërinë Civile; mireqeverisjen vendore në kushtet e decentralizimit të saj; angazhimin në luftën kundër korrupsionit përmes promovimit të transparencës së administratës publike; angazhimin në strategjinë kombëtare kundër trafikut të qenieve njerezore; etj.

VIZIONI

- ▶ Ne e shohim Institucionin e Avokatit të Popullit në një pozicion dinamik dhe progresiv, i cili kontribuon në shoqërinë shqiptare ku nocioni i demokracisë është ende i ri, duke ndihmuar drejtpërdrejt në forcimin e demokracisë së vendit dhe të mireqeverisjes.

I. VËSHTIRËSITË E INSTITUCIONIT DHE SHKAQET E TYRE

Në kushtet e pastabilitetit relativ institucional në vendin tonë, edhe Zyra e Avokatit të Popullit, është e kuptueshme, që ndeshet me vështirësitë e veta. Këto vështirësi janë të kushtezuara sa nga mungesa e përvojës së mëparshme institucionale, aq edhe me problemet që lindin nga përvoja e re në ndikimin që kjo synon të japë në përmirësimin e skemave të vjetra tradicionale të performancës administrative të institucioneve tradicionale.

Fakti i të qenit në një farë mase sfidues të vendimeve të administratës publike kushtezon një vështirësi tjetër për relativizimin e metejshëm të efikasitetit tonë në mireqeverisje. Në këto kushte, jo vetëm zyra e Avokatit të Popullit në Shqipëri, por çdo zyrë Ombudsmani në botë, herë pas herë ndeshet me një farë rezistence nga ana e organeve të administratës publike.

Por si dhe ku shfaqen këto vështirësi?

1. Rritja e besimit të publikut tek institucioni i Avokatit të Popullit nuk është në përpjestim të drejtë me rritjen e ndergjegjesimit të administratës publike për rëndësinë që ka në vetvete zbatimin i rekomandimeve të Avokatit të Popullit. Rrjedhimisht, vazhdojmë të kemi raste, kur organe të administratës publike kanë hezituuar ose janë vonuar në kthimin e përgjigjes.
2. Rritja e ngarkesës së punës vetvetiu ka pakësuar kohën e nevojshme fizike të investimit profesional mbi një rast të vetëm. Kjo mbart në vetvete rrezikun e formalizimit në trajtimin e rasteve si dhe një mosndjekje të tyre me përkushtim deri në fund.
3. Fanatizmi juridiksional nga disa organe të administratës publike, që shfaqet në mosbashkëpunimin e pritshëm të tyre me ekspertet e Avokatit të Popullit.
4. Mosndërgjegjësimi sa duhet i Administratës Publike Shqiptare

për t'u angazhuar seriozisht në zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit.

5. Mungesa e familjarizimit të Institucioneve Shtetërore tradicionale ekzistuese me praninë dhe veprimtarinë e Institucionit të Avokatit të Popullit, si organ kontrolli të jashtëm, në rastet e shkeljes së të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut në Shqipëri.
6. Mosvendosjen e kontakteve të rregullta të bashkëpunimit ndërmjet hallkave përkatëse të të gjitha niveleve të Zyrës së Avokatit të Popullit me zyrat e organeve dhe autoriteteve publike.
7. Dinamika e përsosjes së legjislacionit nuk kushtezohet nga niveli ekzistues i mentalitetit për zbatimin e tij. Kjo ka bërë që të ketë vështirësi në implementimin e ligjeve të reja, ku do të veçonim Ligjin nr. 8485 dt. 05.12.1999 "Për Kodin e Procedurave Administrative", Ligjin nr. 8549 dt. 11.11.1999, "Për Statusin e Nëpunësit Civil", Ligjin nr. 8503, dt. 30.06.1999, "Për të Drejtën e Informimit me dokumentet zyrtare", apo ligjin nr.8517, datë 22.07.1999 "Për ruajtjen e të dhënave personale".
8. Konfuzioni i përgjithshëm në zbatimin e rregullimit ligjor të pronës dhe kompensimit të saj në praktike. Kjo çështje prek një numër të madh të qytetarëve.
9. Boshllëqet ligjore, që akoma pengojnë Avokatin e Popullit, në zgjerimin e sferës së juridiksionit të tij, fjala vjen, mungesa e së drejtës për të kryer inspektime në vende ku të drejtat e njeriut mund të cënohen eventualisht më shumë, si komisariatet e policisë etj.
10. Mungesa e amendamenteve përkatëse në Ligjin "Për Avokatin e Popullit", të cilat do të sanksiononin mjete ligjore për të detyruar organet e administratës që të respektojnë kërkesat për dhënien e përgjigjeve pranë Institucionit të brenda afateve të caktuara. Krahas sa me sipër, Avokati i Popullit duhet të konsiderojë si vështirësi në rrugë e sipër, edhe sfidat e mëposhtme:
 - ★ Kapacitetet e pamjaftueshme administrative, si të administratës publike, ashtu edhe të zyrës së tij.
 - ★ Mungesën e zbatimit siç duhet të ligjeve.
 - ★ Mosfunksionimin si duhet të Gjyqësorit.
 - ★ Korrupsionin e përhapur.
 - ★ Format e krimit të organizuar (trafiqet e paligjshme).

II. Ku i mbështesim arritjet e deritanishme të Institucionit

1. Pavarësia e garantuar nga Kushtetuta dhe parimet ndërkombëtare të punës së Ombudsmanit si dhe paanësia në ushtrimin e funksioneve të Avokatit të Popullit kanë krijuar parakushtet që të rritet besueshmëria si para publikut, ashtu edhe tek autoritetet e Administratës Publike.
2. Mbështetja e deritanishme nga ana e Institucioneve Qeveritare Shqiptare për nevojat dhe veprimtarinë e Institucionit tonë, të ndergjegjesuar për faktin se një nga kushtet e Kartës së Kopenhagenit për anëtarësim ose pezullim nga Bashkimi Evropian është “respektimi dhe stabiliteti i institucioneve garantuese të demokracisë, të sundimit të ligjit, të të drejtave të njeriut dhe të mbrojtjes së pakicave”. Dhe Avokati i Popullit është një institucion që garanton demokracinë, pasi ai ndihmon për forcimin e konceptit të një shteti të së drejtës.
3. Duke qenë se Institucioni i Avokatit të Popullit në Shqipëri është ideuar dhe rekomanduar të përfshihet në Kushtetutën e Shqipërisë nga Faktori Ndërkombëtar, mbështetja ndërkombëtare që është bërë dhe vazhdon të bëhet për këtë institucion, është një avantazh me peshë të madhe.
4. Cilësitë profesionale të stafit, kërkesat në rritje për standarte më të larta në punën tonë, përkushtimi total për të treguar se “dijmë të ndërtojmë dhe zhvillojmë një institucion demokratik nga fillimi”.
5. Përvoja e fituar gjatë ketyre viteve, përmes trajnimeve vazhduese si dhe motivimi i vazhdueshëm i stafit gjatë trajtimit të çështjeve me një problematike të larmishme.

III. Sfidat, objektivat e Institucionit për vitin 2003 e në vazhdim

Që në fillim të ushtrimit të veprimtarisë sonë, kemi synuar të ngrejmë një institucion të pavarur shërbimi për qytetarët, të drejtat e të cilëve janë shkelur nga Administrata Publike. Duke ndjekur çështjet rast pas rasti, ne kemi rekomanduar masa administrative për rivendosjen e së drejtës së shkelur si dhe kemi dhënë opinione për parandalimin e shkeljeve nga Administrata Publike në të ardhmen. Disa nga drejtimet e punës që ne kemi zbatuar për të realizuar sa më sipër kanë qenë: dhënia e ndihmës ligjore nëpërmjet rekomandimeve dhe këshillave në rastet e konflikteve midis

administratës dhe publikut, zbulimi i defekteve të administratës, denoncimi i sjelljeve të këqia të nëpunësve kundrejt qytetarëve, presioni për ndryshimin e procedurave të rënduara dhe të paqarta të Administratës Publike, krijimi i kushteve që qytetarët të gëzojnë liritë e tyre në marrjen e informacioneve të nevojshme nga Administrata Publike, si dhe nxitja e transparencës së kësaj të fundit në veprimtarinë e saj.

Në funksion të këtij synimi, mendojmë se në të ardhmen ngelet për t'i kushtuar vëmendje të veçantë, ndër të tjera:

1. Konsolidimit të arritjeve të deritanishme, me synim rritjen e shifrës së efektshmërisë së ndërhyrjeve të Institucionit tonë për zgjidhjen e ankesave të qytetarëve.
2. Bashkëpunimit më efikas me Parlamentin për të bërë ndryshimet e nevojshme ligjore, që do të sillnin një efikasitet më të madh të Zyrës së Avokatit të Popullit.
3. Vendosjes së kontakteve më të rregullta dhe më të ngushta me nëpunësit e Administratës Qendrore dhe Vendore. Për këtë të fundit do të shërbejë edhe caktimi i përfaqësuesve vendorë.
4. Vazhdimin të organizimit të diteve të hapura në menyre periodike në zona të ndryshme të venedit.
5. Kërkimit dhe justifikimit të vazhdimësisë së mbështetjes, si financiare, ashtu dhe politike, përmes lobimit nga ana e Grupit të Miqve të Avokatit të Popullit, pranë instancave më të larta të shtetit shqiptar.
6. Ndikimit për respektimin dhe stabilitetin e institucioneve shqiptare, që sigurojnë demokracinë dhe prosperitetin, sidomos të paanësisë së gjyqësorit.
7. Bërjes së njohur publikisht të problemeve kryesore të evidentuara në fushën e të drejtave të njeriut nga shkeljet e Administratës Publike, si dhe ushtrimin të një "presioni pozitiv" ndaj Qeverisë e Parlamentit Shqiptar për përmirësime të legjislacionit dhe zbatimit më të mirë të tij.
8. Vazhdimin të programit për forcimin e kapaciteteve të zyrës, ku përfshihet kualifikimi i metejshëm i stafit të Institucionit të Avokatit të Popullit.
9. Qendresa organizative besojmë se do të ruhet në kushtet kur asistencja e DANIDA-s do të mund të zëvendësohet me një emer tjetër, pasi rritja e volumit të punës do të kërkojë edhe një rritje në drejtim të racionalitetit të shpërndarjes dhe menaxhimit të

saj. Për këto ne kemi planifikuar të fusim një element të ri (mediacionin) në punën tonë, duke krijuar mundësisht një njesi të vecantë pranë stafit. Kjo do të kushtezohet si nga shtesa në numrin e stafit të ekspertëve – që do t'ia kërkojmë autoriteteve shqiptare për të na e plotësuar, ashtu edhe nga trajnimi i kesaj njesie në zyra të tjera homologe që e aplikojnë këto teknika të reja për ne. Në fund të fundit, përderisa AP është një zyrë e re, kjo presupozon edhe një proces dinamik, në varesi të sfidave në rritje të së ardhmes.

10. Qendresa teknike është e kushtezuar deri diku edhe nga ajo financiare. Rrjeti i sistemit informativ kushtezon mirembajtje të vazhdueshme. Po kështu edhe ekspertet, problematika e të cileve do të vijë në rritje me ritmet që do të kërkojë angazhimi ynë për të zgjidhur sa më me efektivitet ankesat e ligjshme të individëve dhe imponuar standarte të reja mireqeverisjeje. Rritja e ngarkesës së punës ka bërë të domosdoshme edhe sigurimin e ambjentëve përkatese për krijimin e Arkivit të Institucionit, për risistemimin e Zyres së Pritjes së Popullit si dhe për një akomodim më të mirë të stafit të ekspertëve që duhet të rritet.
11. Qendresa financiare – vihet në pikepyetje, pasi qeveria shqiptare është e detyruar të ndjekë një politikë të rrepte fiskale, përmes shkurtimit të buxhetit. Veç kësaj, ritmet e deritanishme të suksesit, veç përkushtimit të stafit drejtues dhe të ekspertëve, janë kushtezuar në një masë thelbësore edhe nga frekuenca e trajnimeve që ne kemi realizuar, si duke shkuar në zyra homologe, ashtu edhe duke ftuar eksperte të huaj në Shqipëri. Në buxhetin e akorduar nga shteti, ne nuk shikojmë të jemi prioritarë në krahasim me institucionet e tjera shtetërore.
12. Në përputhje me prioritetet e Procesit të Stabilizim Asocimit me BE-në, konkretisht për forcimin e administratës publike, të ceshtjeve të drejtësisë dhe ligjit e të tjera drejtime, Avokati i Popullit do të rrisë efikasitetin e tij duke:
 - ★ Rritur standartet e punës së tij në menaxhimin e rasteve.
 - ★ Rritur autoritetin e tij si interaktiv me institucionet e tjera.
 - ★ Forcuar bashkëpunimin me partneret ndërkombëtare.

IV. Strategjia për të ardhmen e Institucionit

Në konstatojmë se ekziston dhe do të vazhdojë angazhimi politik dhe financiar i Parlamentit dhe Qeverisë Shqiptare për të mbështetur

Avokatin e Popullit, si një institucion i tipit modern, që luan një rol të rëndësishëm në proceset demokratike në vend.

Gjatë dy viteve të veprimtarisë nuk kemi konstatuar të ketë patur kritika të drejta për njëanësi partiake, sepse po nuk u ruajt paanësia, mund të bëhemi objekt i kundërshtive politike. Me profesionalizëm dhe vlerat e larta etike, ne do vazhdojmë të shmangim këtë, duke mbajtur kështu paanësinë politike.

Moskryerja në kohë e aktiviteteve për rritjen e kualifikimit të stafit mund të ulë moralin e stafit e në rastin më të keq mund të sjellë largimin e tij. Për këtë arsye, planet tona po i rishikojmë, ato duhen vazhduar, me qëllim që të rriten standartet bashkëkohore të drejtimit të institucionit.

Është evidente se është rritur shumë nga viti 2002 (rreth 4200 ankesa) e ne vazhdim numri i qytetarëve që kanë kërkuar shërbimin e Avokatit të Popullit. Praktikat pozitive dhe mesazhet e mira të shpërndara në popull, kanë krijuar atmosferën dhe ndërgjegjësimin e nevojshëm, që qytetarët shqiptarë të përdorin mekanizmin tonë për mbrojtjen e të drejtave të tyre nga shkeljet e Administratës Publike.

Me anë të një dialogu midis Institucionit të Avokatit të Popullit, organizatave të të drejtave të njeriut dhe Parlamentit e Qeverisë e Shqiptare, ne do vazhdojmë të inkurajojmë autoritetet për të ndërmarrë përmirësime të legjislacionit dhe zbatimit të tij. Kjo nxjerr në pah rolin e rëndësishëm të Avokatit të Popullit në fushën e transformimeve demokratike dhe justifikon nevojën për ekzistencën e një institucioni të tillë për një kohë të gjatë. Gjithashtu do të inkurajojmë autoritetet për disa plotësime në Ligjin "Për Avokatin e Popullit", me qëllim që t'i vijmë më tepër në ndihmë publikut.

Strategjia për jetëgjatësinë bën pjesë në procesin e forcimit dhe rritjes së Institucionit, rolet e impakteve të tij në shoqëri. Mirëmbajtja e burimeve të brendshme, përdorimi i tyre në bazë kriteresh të drejta, kujdesi për trajnimin e vazhdueshëm e motivimin e stafit dhe mirëadministrimi formojnë një bazë të mirë për jetëgjatësinë dhe suksesin e Institucionit.

Natyrisht, jemi të vetëdijshëm se kemi edhe mjaft të meta e mangësi, se punojmë në një fushë të re, pa përvojë, prandaj do të përpiqemi të përmirësojmë metodën e veprimtarisë, të zbatojmë me kujdes vërejtjet e sugjerimet që do të na bëhen, për të zgjidhur sa më drejt ankesat dhe kërkesat e njerëzve, duke mbrojtur kështu të drejtat

dhe liritë e tyre themelore.

Krahas objektivave që kemi prezantuar dhe në Raportin e vitit 2002, të cilat janë afatgjatë, këtej e tutje vëmendja dhe burimet intelektuale të Zyrës sonë, do të përqendrohen tek disa strategji preventive, ndër të cilat më efektivet janë edukimi dhe trajnimi në fushën e të drejtave të njeriut. Kjo shprehet në një sërë veprimesh që ne kemi bërë e do të bëjmë si: përhapje informacioni, zbatim programesh trajnimi, seminare me grupe të ndryshme të interesit, si dhe me përfaqësues të administratës, OJQ-ve. Njëkohësisht, nuk do të lëmë mënjanë dhe zhvillimin e strategjive praktike për një edukim efektiv në sfera të tilla kritike, siç janë trajnimet për policinë, burgjet, forcat ushtarake etj.